

SOCIALNI RAZVOJ OTROKA

dr. B. Jurišič

(srečanje Šole za starše, 17.3.2004)

Naša gostja je srečanje začela z vprašanjem, ali je res, da starši mislimo, da je intelektualni razvoj bolj pomemben od socialnega. Nekateri imajo občutek, da se socialni razvoj pozablja in starši v storilnostni družbi poudarjajo le intelektualni napredek.

Dr. Jurišičeva meni, da temu ni tako, vendar je res, da je naš vrednostni sistem tak, da je znanje več vredno kot družba. Starši, sploh tisti s prvim otrokom, potrebujejo druge starše, da z njimi izmenjajo izkušnje, da poklepetajo in ob tem tudi otrok dobi družbo. Otroci kar sami "letijo" k družbi.

Zavedati se moramo, da ima večina ljudi največ pravih prijateljev iz otroštva. Zaradi teh prijateljev iz otroštva tudi smo, kar smo. Prijatelji iz vrtca in osnovne šole so iz različnih socialnih krogov in to nas bogati. Kasneje v življenju pa se vrtimo le v enem družbenem sloju in nimamo več tako bogatih socialnih izkušenj.

Otrokom je potrebno pripovedovati o tem, da so otroci iz različnih socialnih slojev in da je treba nekaterim pomagat. S svojimi dejanji lahko otroku konkretno pokažemo, kako pomagat drugim ljudem v stiski.

Najbolj pomembno je, da ima otrok prijatelje za smeh in zabavo in dr. Jurišič obžaluje, da smeha in zabave ni v šolskih programih.

V nadaljevanju nam je gostja predstavila značilnosti socialnega razvoja od 6. meseca do 7. leta.

↪ 6. do 12. mesecev

- rad opazuje druge dojenčke;
- uživa v družbi drugih otrok;
- sodeluje v dejavnostih, v katerih je v središču pozornosti.

↪ 12. do 18. mesecev

- igra se vzporedno z drugimi otroki, občasno jim posodi igračko, skupaj se še ne zna igrati (sedi poleg, včasih teče do njih,...);
- kljub temu, da se še ne igra z drugimi otroki, ima veliko od socialnega stika.

↪ 18. mesecev do 2. leta

- večina se še ne igra skupaj;
- vzporedna igra;
- rad je z drugimi otroki.

2. do 3. leta

- začnjenja se igrati z drugimi;
- prepirajo se in imajo "izpade";
- igračke ni pripravljen deliti;
- vse pogosteje se tudi pogovarja z drugimi.

do 3. leta

- posnema hišna opravila;
- pripoveduje o svojem počutju, čustvih, se spominja,...
- kaže "sram", če ga zalotimo pri prepovedanih dejavnostih;
- trudi se, da druge spravlja v smeh;
- spontano se igra v družbi enega/dveh otrok;
- med igro se ne pogovarjajo, bolj pomembna je komunikacija preko igre kot besedna komunikacija;
- dodeljuje vloge drugim osebam v igrah vlog;
- prepričan je, da je center sveta (npr.: če zamižim, me nihče ne vidi);

- Pomembno je, da se v tem času starši ne smejimo stvarim, ki nam bodo kasneje šle na živce in jih bomo prepovedovali (npr.: preklinjanje, pačenje, spakovanje,...).

do 4. leta

- sprašuje za dovoljenje (npr.: A lahko?; Ali boš ti?);
- želi pojasnila (npr.: Zakaj?; Zakaj ne?);
- lahko se ločijo od staršev (enostavno nas lahko ni);
- pomaga pri pospravljanju, če ga za to prosimo;
- pretvarja se, da se igra z namišljenimi igračkami in to igro tudi besedno pojasnjuje;
- sodeluje z drugimi otroki;
- raje se igra z drugimi otroki kot pa sam (če ni zatopljen v neko individualno dejavnost);
- zna prikrojiti pravila igra, da bi mu ustrezala;
- uživa v nekoliko bolj grobi igri (!! to ni agresivnost !!);
- rad se občasno umakne in se igra sam (zna se igrati sam);
- pripoveduje kaj dela, doživlja in misli njegova igrača (npr.: lutka).

do 5. leta

- izmišlja si igre s pravili;
- organizira igro drugih otrok;
- veliko je strahov (pomembno je, da strahove ne zanikamo s stavki kot je: " Ah, sej ni nič.", ker otroci resnično doživljajo strah; pomembno je, da otrokom svetujemo, kako naj premagajo strah oziroma, kako naj ga odženejo);
- še vedno ne loči med resničnostjo in domišljijo;
- izmenjuje si igrače in čaka na vrsto;
- telesno izraža jezo in ljubosumje;

- rad preizkuša svojo moč in gibalne spretnosti, vendar čustveno še ni zrel za tekmovanja;
- rad se pogovarja z drugimi otroki in odraslimi;

↪ do 6. leta

- otrokom moramo razlagati, kaj se bo zgodilo, če ... (ne jim lagat, razložiti je treba kaj naj naredi);
- učiti ga je treba čakanja, da je na vrsti in ni treba da zmaga pri vsaki igri;
- zelo so gospodovalni, radi so ta pametni in ta veliki;
- radi si sami izbirajo (izbira mora biti v okviru meja !)
- opazi, da so drugi otroci žalostni in mu že ni več vseeno;
- razume, kaj je prav in kaj narobe;
- rad se igra z drugimi, rad je tudi sam;
- išče odobravanje odraslih;
- začinja uživati v dajanju in sprejemanju;
- rad zbira, ureja zbirke, hitro se spreminja njegov interes;
- razumeti začinja odnose med ljudmi in razlike med družinskimi člani drugih družin;
- občasno je kritičen do drugih otrok in se lahko sramuje svojih napak ali neuspehov;
- strah do neznanih stvari se počasi zmanjšuje;
- v tem obdobju se gradijo predsodki, zato je treba biti previden pri razlagah;
- ima že razvit smisel za humor in rad zabave za druge otroke in odrasle.

↪ 6., 7. in 8. let

- vedno bolj mu je pomembno, da ima prijatelje;
- zanimajo ga pravila;
- družijo se po spolu;
- ima najboljšega prijatelja in sovražnika;
- težko sprejme kritiko in napake;
- večino stvari doživlja črno-belo;
- v skupini se počuti varnega;
- rad ima igro z mlajšimi otroki;
- lahko je potr, ker se nihče ne zmeni zanj.

Srečanje smo zaključili z nekaj vprašanji staršev, vendar nismo dolgo razpravljali, ker je naše naslednje srečanje z dr. Jurišič namenjeno izključno našim vprašanjem, dilemam, ...

Povzela:
Tina Merčnik